

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Naděždy Zachystalové a soudkyň JUDr. Renaty Hertlové a JUDr. Ivy Zemanové ve věci žalobce: P. Š., nar. [redacted] bytem [redacted] zast. JUDr. Tomášem Rydvaem, advokátem, se sídlem Praha 8, Křížíkova 196/18, proti žalovanému: **Česká republika - Ministerstvo spravedlnosti ČR**, se sídlem Praha 2, Vyšehradská 16, o **433.500,- Kč s přísl.**, k odvolání žalovaného proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 31.7.2014, č.j. 14C 377/2013-87,

t a k t o:

I. Rozsudek soudu I. stupně **se** ve vyhovujícím výroku I. **potvrzuje** a ve výroku o nákladech řízení IV. **se mění** jen tak, že jejich výše činí 14.580,50 Kč.

II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci náhradu nákladů odvolacího řízení ve výši 8.228,- Kč do tří dnů od právní moci rozsudku k rukám advokáta JUD. Tomáše Rydvala.

O d ů v o d n ě n í

Napadeným rozsudkem soud I. stupně uložil žalovanému povinnost zaplatit žalobci 16.903,- Kč s přísl. (výrok I.), žalobu zamítl ohledně částky 416.597,- Kč s přísl. (výrok II.) a v části, jíž žalobce požadoval písemnou omluvu (výrok III.) a dále žalovaného zavázal k náhradě nákladů řízení ve výši 8.990,- Kč (výrok IV.). Rozhodoval o žalobě, kterou se žalobce domáhal zaplacení uvedené částky a omluvy s odůvodněním, že dne 17.1.2012 byl zadržen policejním orgánem na dobu 32 hodin, poté bylo zahájeno jeho trestní stíhání pro zločin vydírání podle § 175 odst. 1, 2 písm. b) tr. zák., jeho stížnost byla zamítnuta jako nedůvodná a žalobce byl dne 25.7.2012 rozsudkem Okresního soudu Praha – západ uznán vinným přečinem vydírání podle § 175 odst. 1 tr. zák. a byl odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání jednoho roku s podmíněným odkladem na zkušební dobu v trvání tří let. K odvolání žalobce však Krajský soud v Praze dne 1.11.2012 rozsudkem sp. zn. [redacted] žalobce podle § 226 písm. b) tr. ř. zprostil obžaloby, neboť v žalobním návrhu označený skutek není trestným činem. Nezákonným

rozhodnutím orgánu státní moci, a to nejprve usnesením policejního orgánu č. j. [REDAKCE] ze dne 18. ledna 2012 o zahájení trestního stíhání a dále rozsudkem Okresního soudu Praha – západ ze dne 25. července 2012 sp. zn. [REDAKCE] žalobci byla způsobena nemajetková újma. Jako člověk dosud trestně nestíhaný, byl vystaven velkému psychickému tlaku probíhajícími trestními stíháními, po dobu 289 dnů žil v neustálém strachu o budoucnost nejen sebe, ale i své rodiny, byl zadržen, vyslýchán, účastnil se soudu, nadto mu byl sdělen odsuzující rozsudek pro skutek, který od samého počátku při zachování zdravého právního myšlení, nebyl trestným činem. Probíhající trestní stíhání mohlo mít vliv i na profesní život žalobce, jako živnostník je zaměstnáván nejen na základě svých dovedností, ale i na základě své pověsti, která byla probíhajícími trestními stíháními pošramocena. Žalobce proto požadoval za každý den trestního stíhání od 18.1.2012 do 1.11.2012 (289 dní) 1.500,- Kč, tj. celkem 433.500,-Kč.

Účastníci učinili nesporným, že žalobce řádně a včas nárok uplatnil a dále průběh a výsledek trestního řízení, které bylo zahájeno 17.1.2012 usnesením o zahájení trestního stíhání a skončilo zproštěním obžaloby. Žalovaný žalobci mimosoudně zaplatil 2.000,- Kč a uznal, že žalobce má nárok na písemnou omluvu. Dále soud I. stupně vycházel ze zjištění, že žalobce byl dne 17.1.2012 zadržen policejními orgány po dobu 32 hodin, byl vyslechnut a téhož dne bylo vydáno usnesení pod č. j. [REDAKCE] o zahájení trestní stíhání proti žalobci pro zločin vydírání podle § 175 odst. 1, 2 písm. b) zákona č. 40/2009 Sb., tr. zák. spáchaný ve spolupachatelství. Žalobce podal dne 18.1.2012 do protokolu stížnost proti usnesení o zahájení trestního stíhání, která však byla usnesením Okresního státního zastupitelství Praha – západ ze dne 13.2.2012 zamítnuta jako nedůvodná. Proti trestnímu příkazu dne 22.4.2012 podal žalobce odpor s odůvodněním, že se nedopustil žádné trestné činnosti. Trestní příkaz byl tak zrušen a hlavní líčení se konalo dne 20.6.2012 a dne 25.7.2012, kdy Okresní soud Praha - západ rozhodl rozsudkem pod sp. zn. [REDAKCE] tak, že žalobce je vinen z přečinu vydírání podle § 175 odst. 1 tr. zák. ve formě účastenství jako organizátor podle § 24 odst. 1 písm. a) tr. zák. a byl odsouzen podle § 175 odst. 1 tr. zák. k trestu odnětí svobody v trvání jednoho roku s podmíněným odkladem na zkušební dobu v trvání tří let. Proti rozsudku podal žalobce dne 10.9.2012 odvolání s odůvodněním, že se nedopustil žádné trestné činnosti. Dne 1.11.2012 Krajský soud v Praze pod sp. zn. [REDAKCE] rozhodl o odvolání tak, že žalobce podle § 226 písm. b) tr. ř. zprostil obžaloby, neboť v žalobním návrhu označený skutek není trestným činem (obsah spisu Okresního soudu Praha - západ sp.zn. [REDAKCE]).

Na tomto skutkovém základě soud I. stupně s odkazem na § 1, § 2, § 5, § 7 odst. 1, § 8 odst. 1 a § 31a zák. č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem (dále jen „zákon“) konstatoval, že nezákonné bylo rozhodnutí orgánu státní moci, a to usnesení policejního orgánu č. j. [REDAKCE] ze dne 18. ledna 2012 o zahájení trestního stíhání a dále rozsudek Okresního soudu Praha – západ ze dne 25. července 2012 sp. zn. [REDAKCE], který byl následně zrušen. Soud I. stupně vycházel z judikatury Ústavního soudu ČR (nálezy sp. zn. IV. ÚS 428/05, IV. ÚS 642/05, II. ÚS 590/08), z níž vyplývá, že každé zahájení trestního stíhání negativně ovlivňuje osobní život stíhaného, a to bez ohledu na výsledek trestního stíhání, což dvojnásob platí u těch, jež skončí způsobem, který potvrdí nevinu obviněného, samotné zahájení trestního stíhání výrazně zasahuje do soukromého a osobního života jednotlivce, do jeho cti a dobré pověsti a samotné trestní stíhání je způsobilé vyvolat vznik nemateriální újmy především tehdy, jedná-li se o obvinění "liché", což může vyplynout z pravomocného zprošťujícího soudního rozsudku, podle něhož se skutek, z něhož byl jednotlivce obviněn a obžalován, nestal, případně jej nespáchal obžalovaný, anebo skutek

není trestným činem. Nejistota, kdy žalobce byl vystaven hrozbě uložení trestu odnětí svobody, zjevně existovala až do doby než rozhodl o odvolání soud odvolací. Žalobce je osobou samostatně výdělečně činnou, jak vyplynulo z rozsudku OS Praha západ ze dne 25.7.2012, č.j. ██████████ žijící a podnikající v malé obci a jeho podnikatelský úspěch a výnos závisí nejen na jeho dovednostech, ale i na pověsti, která byla probíhajícím trestním stíháním znevěrohodněna. Soud I. stupně též konstatoval, že požadovaná částka 1.500,- Kč za každý den trestního stíhání není adekvátní, když podle relevantní judikatury Nejvyššího soudu ČR v případech, kdy došlo i k nezákonnému zbavení osobní svobody pachatele, se pohybuje částka odškodnění od 500,- Kč do 1.500,- Kč za jeden den uvěznění. Žalobce však ve výkonu vazby ani trestu nebyl a soud I. stupně považoval za přiměřenou výši odškodnění částku 2.000,- Kč za každý měsíc trvání trestního řízení. Za 9 měsíců (únor až říjen 2012) jde o 18.000,- Kč, alikvotní částka za leden 2012 (od 18.1.2012 do 31.1.2012) činí 903,- Kč, tj. celkem 18.903,- Kč a po odečtení poskytnuté částky 2.000,- Kč shledal žalobu důvodnou co do 16.903,- Kč. Žalobu v části, v níž žalobce požadoval i omluvu, soud I. stupně zamítl, neboť přiznaná satisfakce v peněžní formě v sobě omluvu již zahrnuje (30 Cdo 1684/10). O nákladech řízení bylo rozhodnuto dle § 142 odst.1 o.s.ř., když rozhodování o výši náhrady za nemajetkovou újmu, resp. o výši přiměřeného zadostiučinění obecně splňuje podmínky aplikace § 136 o.s.ř., Je-li prokázán základ nároku, žalobce má v zásadě plný úspěch ve věci, i když mu je přiznáno zadostiučinění v jiné výši, než jakou v řízení uplatnil (I. ÚS 1310/09). Náklady řízení žalobce sestávají z odměny advokáta za tři úkony po 1.780,- Kč (příprava a převzetí zastoupení, podání žaloby, jednání dne 23.7.2014), za účast na vyhlášení rozsudku 31.7.2014 ve výši ½ úkonu, ze čtyř režijních paušálů po 300,- Kč a z DPH ve výši 1.560,- Kč, tj. celkem 8.990,- Kč.

Rozsudek napadl v jeho vyhovujícím výroku včasným odvoláním žalovaný, který soudu I. stupně vytýká neúplně zjištěný skutkový stav a z něj vyplývající nesprávné právní posouzení věci. Žalovaný plnil žalobci částku 2.000,- Kč s ohledem na to, že žalobce byl zadržen, ohledně trestního stíhání jako takového však pokládal konstatací porušení práva žalobce za dostatečnou formu satisfakce. Soud I. stupně je toho názoru, že je na místě peněžitá náhrada, ovšem žalobce nevedl k doplnění tvrzení stran intenzity zásahu do nemajetkové sféry žalobce. Takový zásah se presumuje výhradně u nesprávného úředního postupu spočívajícího v nepřiměřené délce řízení, v ostatních případech je třeba intenzitu zásahu prokazovat. Žalovaný nepopírá, že k jistému zásahu mohlo dojít, nicméně právě ohledem na absenci konkrétních tvrzení o způsobu a intenzitě tohoto zásahu považoval konstatací porušení práva za dostatečné. Žalobce se omezil na tvrzení, že je živnostníkem na malé obci a trestním stíháním byla znevěrohodněna jeho pověst. Samo toto tvrzení, které ani nebylo prokázáno, nemůže odůvodnit výši přiznané částky. V řízení nebylo prokázáno, jakým způsobem a jak silně zasáhlo trestní stíhání do integrity žalobce. Soud I. stupně přiznal žalobci zadostiučinění presumující intenzitu zásahu, aniž by naznačil, jaká byla, a opomněl hodnotit kriteria vzniku a výše nemajetkové újmy zakotvená v judikatuře Nejvyššího soudu ČR – povahu trestné činnosti, délku trestního stíhání, zásah do osobní sféry, případnou medializaci případu. Napadený rozsudek je tak nepřezkoumatelný a žalovaný navrhl, aby jej odvolací soud změnil a žalobu zamítl, příp. zrušil a věc vrátil soudu I. stupně k dalšímu řízení.

Žalobce dle svého vyjádření od počátku nejen tvrdil, ale i prokazoval, že je živnostníkem na malém městě a jeho dobrá pověst je pro něho z tohoto hlediska důležitá, není tedy pravda, že nebylo prokázáno, jak silně a jakým způsobem zasáhlo trestní stíhání do integrity žalobce. V této souvislosti poukázal na rozhodnutí Ústavního soudu ČR ze dne 12.5.2014, sp.zn. I. ÚS 4227/12 a rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 12.12.2012, sp. zn. 30Cdo 1231/2011). Dále zdůraznil, že je nepřijatelné, aby proti člověku, který se ničím

neprovinil bylo vedeno trestní stíhání a dokonce byl nepravomocně odsouzen za trestný čin, který nespáchal, a pokud k tomu dojde, nelze bezpráví přejít, aniž by byla újma na straně poškozeného odčiněna i jen symbolickou finanční částkou. Na základě všech relevantních okolností případu se částka přiznaná žalobci soudem I. stupně pohybuje na nejnižší akceptovatelné hranici (rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 30 Cdo 3378/2013) a navrhl, aby odvolací soud napadený výrok rozsudku potvrdil.

K jednání odvolacího soudu se žalovaný omluvil, nežádal odročení a odvolací soud proto věc projednal v jeho nepřítomnosti za použití § 101 odst. 3 ve spojení s § 211 o.s.ř.

Odvolací soud postupoval podle občanského soudního řádu ve znění účinném do 31.12.2013, neboť řízení bylo zahájeno před 1.1.2014 (čl. II. bod 2 přechodných ustanovení zák. č. 293/2013 Sb.), na podkladě podaného odvolání a jím uplatněných odvolacích důvodů přezkoumal rozsudek soudu I. stupně včetně předcházejícího řízení v souladu s § 212 a § 212a odst. 1 a 5 o.s.ř. a poté dospěl k závěru, že podané odvolání není důvodné.

Soud I. stupně provedl dokazování v dostatečném rozsahu, z provedených důkazů učinil odpovídající skutková zjištění a s jeho právním posouzením věci lze souhlasit s níže uvedenými výhradami. Napadený rozsudek odvolací soud nepovažuje za nepřezkoumatelný, neboť soud I. stupně se v zásadě řídil § 157 odst. 2 o.s.ř., z jeho obsahu je zřejmé na základě jakého skutkového stavu, jakých úvah a právního hodnocení ve věci bylo rozhodnuto. Soud I. stupně vycházel správně z toho, že v případech, kdy trestní stíhání neskončilo pravomocným odsuzujícím rozhodnutím, stát odpovídá za škodu a nemajetkovou újmu způsobenou nezákonným rozhodnutím, za něž je považováno rozhodnutí, jímž se trestní stíhání zahajuje, resp. neodpovídá pouze tehdy, jestliže si poškozený trestní stíhání zavinil sám nebo tehdy, kdy byl zproštěn obžaloby nebo bylo proti němu trestní stíhání zastaveno jen proto, že není za spáchaný trestný čin trestně odpovědný nebo mu byla udělena milost anebo byl trestný čin amnestován. Správně poukázal na judikaturu Ústavního soudu, z níž vyplývá, že každé trestní řízení představuje významný zásah do soukromého a osobního života trestně stíhaného a negativně se dotýká jeho cti a dobré pověsti, takový zásah je o to intenzivnější, prokáže-li se následně, že se skutek, z něhož byl jednotlivec obviněn a obžalován, nestal, příp. nebyl trestným činem (např. nález Ústavního soudu ze dne 10.3.2011, sp. zn. IV. ÚS 3193/10). Námitky žalovaného ohledně vzniku nemajetkové újmy žalobce, jsou z tohoto pohledu tudíž bezpředmětné, ostatně sám žalovaný přiznává, že k jistému zásahu došlo, avšak vzniklé nemajetkové újme považuje za odpovídající satisfakci pouze konstatování porušení práva žalobce. Podle § 31a odst. 2 zákona se zadostiučinění poskytne v penězích, jestliže nemajetkovou újmu nebylo možno nahradit jinak a samotné konstatování porušení práva by se nejevilo jako dostačující. Při stanovení výše přiměřeného zadostiučinění se přihlédne k závažnosti vzniklé újmy a k okolnostem, za nichž k nemajetkové újme došlo. Soud je tedy povinen vzít na základě zjištěného skutkového stavu v úvahu konkrétní okolnosti případu a zvážit, zda v daném případě postačuje konstatování porušení práva či je třeba náhradu nemajetkové újmy poskytnout v penězích a v jaké výši. Žalovanému lze přisvědčit, že soud I. stupně nevzal v úvahu všechna kritéria, která se dle judikatury Nejvyššího soudu ČR (rozsudek ze dne 27.6.2012, sp. zn. 30 Cdo 2813/2011, uveřejněný ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek NS č. 9, roč. 2012 pod poř.č. 122/2012) v takových případech obvykle vyskytují a zpravidla mají vliv na rozsah způsobené újmy: povaha trestní věci, délka trestního řízení a následky způsobené trestním řízením v osobnostní sféře poškozeného, okolnosti, za nichž k nemajetkové újme došlo. Povaha trestního stíhání je v daném případě z hlediska intenzity, jakou žalobce trestní stíhání vnímal, významná, neboť žalobce byl ohrožen trestem odnětí svobody v sazbě šest měsíců až čtyři roky, při zahájení trestního

stíhání dokonce v rozmezí dva až osm let. Naopak délka trestního řízení rozsah nemajetkové újmy zásadně nezvyšovala, neboť trestní řízení bylo velmi krátké, pravomocně bylo skončeno během deseti měsíců. Z hlediska následků způsobených trestním stíháním žalobce zdůrazňoval především velký psychický tlak způsobený trestním stíháním, nadto byl-li v první instanci vyhlášen odsuzující rozsudek. Je evidentní, že tyto negativní důsledky na něho musely působit tím intenzivněji, neboť žalobce je osobou, která dosud nebyla trestně stíhána (obsah rozsudku ze dne 25.7.2012, č.j. [REDAKCE]). Bez logické souvislosti není ani jeho tvrzení, že jako osoba žijící a soukromě podnikající na malém městě má zájem na své dobré pověsti, která mohla být nedůvodným trestním stíháním ohrožena. Z hlediska širších souvislostí trestního stíhání dominuje dané věci další závažná okolnost, a to důvod zproštění obžaloby, kdy žalobce byl trestně stíhán za skutek, který vůbec nebyl trestným činem. V souhrnu všech výše uvedených skutečností odvolací soud nesouhlasí se žalovaným, že v daném případě by nemajetková újma vzniklá žalobci trestním stíháním, jež neskončilo pravomocným odsuzujícím rozsudkem, byla tak nízké intenzity, aby samotné konstatování porušení práva bylo dostačující, ale je třeba poskytnout zadostiučinění v penězích. Částka, kterou soud I. stupně žalobci přiznal se z pohledu všech uvedených tvrzení včetně toho, že v případě žalobce se jednalo o trestní stíhání dosud nestíhané osoby pro skutek, který nebyl trestným činem a žalobci hrozil výše uvedený trest odnětí svobody nejví nepříměřená. Jestliže soud I. stupně dovodil nárok žalobce na náhradu nemajetkové újmy v této finanční částce včetně práva na úrok z prodlení dle § 517 odst. 2 obč. zák. ve spojení s § 26 zákona, odvolací soud napadený vyhovující výrok rozsudku jako správný potvrdil dle § 219 o.s.ř.

Odvolací soud změnil za použití § 221a o.s.ř. nákladový výrok rozsudku, neboť soud I. stupně výši nákladů žalobce chybně vyčíslil. Správně vysvětlil, že dané řízení obecně splňuje podmínky aplikace § 136 o.s.ř. a měl-li žalobce v základu úspěch, pak má právo na náhradu nákladů řízení v plném rozsahu dle § 142 odst. 3 o.s.ř. Výše odměny advokáta je však v těchto případech dána § 9 odst. 4 písm. a) vyhl.č. 177/1996 Sb. (rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 29.1.2014, sp. zn.30 Cdo 3378/2013, uveřejněný v databázi ASPI), takže náklady žalobce sestávají z odměny advokáta za tři úkony po 3.100,- Kč, za odměnu ve výši ½ úkonu po 1.550,- Kč, ze čtyř režijních paušálů po 300,- Kč dle § 13 odst. 3 vyhl.č. 177/1996 Sb., z 21% DPH ve výši 2.530,50 Kč, tedy celkem 14.580,50 Kč.

O náhradě nákladů odvolacího řízení bylo rozhodnuto dle § 142 odst. 1 ve spojení s § 224 odst. 1 o.s.ř. a úspěšnému žalobci odvolací soud přiznal právo na náhradu nákladů za odměnu advokáta za dva úkony po 3.100,- Kč, za dva režijní paušály po 300,- Kč, za 21% DPH ve výši 1.428,- Kč, tedy celkem 8.228,- Kč.

Poučení: Proti tomuto rozsudku není dovolání přípustné.

V Praze dne 2. prosince 2014

JUDr. Naděžda Zachystalová v. r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení:
Irena Pištěková